

Zaključci Vijeća o prioritetima Europske unije za treće zasjedanje Skupštine Ujedinjenih naroda za okoliš

Vijeće je usvojilo zaključke o prioritetima Europske unije za treće zasjedanje Skupštine Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEA-3) (Nairobi, 4. – 6. prosinca 2017.):

„PODSJEĆAJUĆI na to da je Skupština Ujedinjenih naroda za okoliš (Skupština) Programa Ujedinjenih naroda za okoliš najviše tijelo na svjetskoj razini za donošenje odluka o okolišu;

PODSJEĆAJUĆI na to da je Program Ujedinjenih naroda za okoliš vodeće globalno tijelo nadležno za okoliš koje utvrđuje globalni program u području okoliša, promiče dosljednu provedbu okolišne dimenzije održivog razvoja u okviru sustava Ujedinjenih naroda (UN) te je mjerodavan zagovornik u pogledu globalnog okoliša;

POTVRĐUJUĆI PONOVO predanost Europske unije (EU) i njezinih država članica integriranoj provedbi Programa održivog razvoja do 2030. i njegovih ciljeva održivog razvoja, Akcijskog plana iz Addis Abebe o financiranju razvoja, Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama, Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti, sporazumâ u vezi s kemikalijama i otpadom te drugih sporazumâ u vezi s okolišem; i PRIMJEĆUJUĆI da se tim multilateralnim obvezama dokazuje nužnost da sve države članice UN-a partnerski surađuju na traženju rješenja globalnih pitanja, kao i njihova sposobnost da to čine;

PODSJEĆAJUĆI na zaključke Vijeća pod nazivom „Održiva europska budućnost: odgovor EU-a na Program održivog razvoja do 2030.” od 20. lipnja 2017. ^[1] kao važan korak prema uravnoteženom i integriranom postizanju ciljeva održivog razvoja;

NAGLAŠAVAJUĆI predanost EU-a i njegovih država članica aktivnoj suradnji s drugim državama članicama UN-a, privatnim sektorom, akademskom zajednicom i civilnim društvom u preuzimanju vodeće uloge pri prijenosu znanja i djelovanju usmjerenom na pronalazak rješenja za ostvarivanje kružnog gospodarstva te uključivog i održivog rasta;

PREPOZNAJUĆI činjenicu da onečišćenje predstavlja gorući globalni izazov, često s prekograničnim učinkom i znanstveno dokazanim posljedicama ne samo za okoliš već i za zdravlje i dobrobit ljudi te osobito za osjetljive skupine;

ISTIČUĆI da se procjenjuje da u svijetu svake godine 6,5 milijuna ljudi prerano umre od izlaganja onečišćenju zraka na otvorenom i u zatvorenim prostorima ^[2]; 58 % slučajeva bolesti praćenih proljevom nastaje zbog onečišćenja vode i nedostatka pristupa čistoj vodi i sanitarnim uslugama ^[3]; dvije milijarde ljudi diljem svijeta nemaju pristup uslugama sakupljanja krutog otpada ^[4]; smatra se da je oko 4,8 do 12,7 milijuna tona plastičnog otpada dospjelo u oceane u 2010. ^[5], a da je 557 vrsta među svim skupinama divljih životinja pogođeno zaplitanjem u plastični otpad ili gutanjem plastičnog otpada u moru ^[6]; i da troškovi kemijskog onečišćenja (hlapivim organskim spojevima, olovom, živom) iznose 480 milijardi USD ^[7];

ISTIČUĆI prvenstvo sprečavanja onečišćenja i ranog djelovanja u vezi s rješavanjem problema onečišćenja; PODSJEĆAJUĆI u tom pogledu na načelo opreznosti i načelo „onečišćivač plaća” i PONOVO POTVRĐUJUĆI potrebu za učinkovitom primjenom tih načela;

NAGLAŠAVAJUĆI da se problem onečišćenja treba učinkovito rješavati na globalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini te ISTIČUĆI u tom pogledu potrebu za dobrim upravljanjem i ZAUZIMAJUĆI usklađen i integriran pristup;

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

1. POZDRAVLJA predstojeće 3. zasjedanje Skupštine u okviru sveobuhvatne teme „Prema planetu bez onečišćenja” s ciljem predstavljanja ambicioznog, učinkovitog i zajedničkog djelovanja za sprečavanje i smanjenje onečišćenja te UVAŽAVA rad Programa Ujedinjenih naroda za okoliš na pružanju znanstvenih podataka o pitanjima u vezi s onečišćenjem, kao i na promicanju usklađenosti politika, a osobito važan doprinos iz izvješća izvršnog direktora Programa Ujedinjenih naroda za okoliš o temi 3.

zasjedanja Skupštine;

2. NAGLAŠAVA iznimnu važnost usklađenog i ambicioznog djelovanja i široke međunarodne mobilizacije radi rješavanja problema onečišćenja, uzimajući u obzir povezanost s klimatskim promjenama, gubitkom biološke raznolikosti i dezertifikacijom, s ciljem sprečavanja i znatnog smanjenja štetnih učinaka na zdravlje i dobrobit ljudi, ekosustave i žive vrste, a s obzirom na to da onečišćenje utječe na sigurnost opskrbe vodom i hranom, gospodarski razvoj i socijalnu pravdu, uključujući jednake mogućnosti u pogledu zdravlja;

3. POTVRĐUJE PONOVO snažnu povezanost između pitanja okoliša i zdravlja te važnosti njihova istodobnog sagledavanja; POZIVA da se na 3. zasjedanju Skupštine donese odluka o konkretnim djelovanjima i mjerama za rješavanje specifičnih pitanja koja imaju štetne učinke na zdravlje i okoliš, poput teških metala, antimikrobne otpornosti, endokrinih disruptora i sve veće uporabe opasnih pesticida i gnojiva; PREPOZNAJE da se gubitkom biološke raznolikosti uvelike povećava rizik za zdravlje i stoga što se povećava opasnost od izazova u području okoliša; i ISTIČE koristi od zaštite biološke raznolikosti i obnove narušenih ekosustava za zdravlje i dobrobit;

4. NAGLAŠAVA potrebu da sve države članice UN-a prate stanje i trendove kvalitete zraka, utvrde ambiciozne ciljeve u vezi s kvalitetom zraka te uspostave politike i mjere za relevantne sektore; POZIVA sve države članice Gospodarske komisije UN-a za Europu (UNECE) da pristupe Konvenciji o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka i njezinim revidiranim protokolima te da ih u potpunosti provedu, kao i da promiču suradnju Konvencije sa sličnim regionalnim forumima u svijetu; ISTIČE važnost maksimalnog povećanja sinergija između politika u pogledu kvalitete zraka i politika u pogledu ublažavanja klimatskih promjena, gospodarenja kemikalijama i otpadom, biološke raznolikosti, zdravlja, prometa, energetike i poljoprivrede; i NAGLAŠAVA činjenicu da se provedbom Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama uvelike doprinosi rješavanju problema onečišćenja zraka;

5. NAGLAŠAVA važnost osiguranja dobre kvalitete površinskih i podzemnih voda, potrebu za provedbom mjera za poboljšanje redovitog praćenja i ocjenjivanja kvalitete voda te potrebu da se učinkovitim mjerama na izvoru u najvećoj mogućoj mjeri spriječi i smanji onečišćenje voda, ali i potrebu da se ubrzavanjem napora smanji udio otpadnih voda koje su ispuštene u okoliš bez ikakve ili nedovoljne obrade; NAGLAŠAVA posebnu važnost međunarodne suradnje u području voda i POTIČE države članice UN-a da pristupe Konvenciji o zaštiti i uporabi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera ^[8], relevantnim protokolima uz nju i UN-ovoj konvenciji o vodotocima ^[9] te da ih provode;

6. PONOVO POTVRĐUJE predanost EU-a i njegovih država članica deklaraciji pod nazivom „Naš ocean, naša budućnost – poziv na djelovanje” koja je usvojena na Konferenciji UN-a o oceanima ^[10] i POZDRAVLJA činjenicu da su na toj konferenciji dobrovoljno preuzete obveze s ciljem rješavanja problema onečišćenja mora; NAGLAŠAVA potrebu da se hitno započne s rješavanjem problema svih oblika onečišćenja mora, osobito onih koji su nastali kao rezultat djelatnosti na kopnu u skladu s pristupom „od izvora do mora”, među ostalim onečišćenja hranjivim tvarima, nepročišćenim otpadnim vodama i opasnim tvarima te morskim otpadom, s posebnim naglaskom na plastici i mikroplastici, kao i onečišćenja bukom i zakiseljavanja oceana; i POZIVA države članice UN-a da razviju i usvoje mjere i poticaje, uključujući zakonodavstvo, za postupno uklanjanje mikroplastike iz utvrđenih ključnih izvora te da smanje proizvodnju plastike, a promiču njezinu održivu uporabu i razmjenu najboljih praksi na svjetskoj razini;

7. ISTIČE da države članice UN-a i relevantne organizacije UN-a trebaju rješavati problem onečišćenja i zagađenja tla iz raspršenih i točkastih izvora i njihove dalekosežne posljedice, poput sekundarnog onečišćenja zraka, utjecaja na ljudsko zdravlje, poljoprivredu i sigurnost opskrbe hranom, bioraznolikost i ekosustave te poput onečišćenja dušikom; UVIDA da postoji velik nedostatak znanja o opsegu onečišćenja tla i njegova utjecaja na okoliš i zdravlje; i POZIVA Skupštinu da se prilikom 3. zasjedanja pozabavi tim problemom;

8. NAGLAŠAVA važnu ulogu koju dobro gospodarenje kemikalijama i otpadom tijekom njihova cijelog životnog ciklusa ima u osiguravanju dobrobiti društva, postizanju relevantnih ciljeva Programa održivog razvoja do 2030., kao i u prelasku na kružno gospodarstvo, imajući pritom na umu da se rastućom svjetskom proizvodnjom, upotrebom i trgovinom kemikalijama sve više opterećuju sve zemlje, a posebno zemlje u razvoju; ISTIČE i moguću ulogu održive kemije te drugih pristupa i rješenja, poput sigurnih nekemijskih alternativa, kao što je navedeno u Rezoluciji 2/7 Skupštine ^[11], u rješavanju tih izazova; i POZIVA države članice UN-a da povećaju znanje o opasnim tvarima i razmjenu informacija o kemikalijama u proizvodima te da opasne kemikalije zamjene sigurnijim alternativama; POZDRAVLJA stupanje na snagu Minamatske konvencije; i POZIVA sve države članice UN-a da ratificiraju Konvenciju i da rade na njezinoj učinkovitoj provedbi;

9. ISTIČE potrebu uključivanja općina u programe za sprečavanje i smanjenje onečišćenja u gradovima, kao i programe za pomoć u sklapanju saveza s ciljem promicanja najboljih praksi, tehnoloških inovacija i dobrog upravljanja, naglašavajući njihovu važnost u vezi s provedbom 11. cilja održivog razvoja Programa održivog razvoja do 2030.; i POZIVA na provedbu Novog programa za gradove, koji se, među ostalim, bavi pitanjima onečišćenja zraka, vode, mora, tla i onečišćenja bukom, pitanjem potrebe održivog gospodarenja krutim otpadom, kao i održive upotrebe zemljišta;

10. ISTIČE da za postizanje konkretnih rezultata u pogledu sprečavanja i smanjenja onečišćenja na svjetskoj razini moramo unijeti

temeljne promjene u način na koji naša društva proizvode i troše robu i usluge, među ostalim promicanjem održivih životnih stilova, održivog financiranja i kružnog gospodarstva putem ekoinovacija, razmjennom informacija o održivosti proizvoda, pristupima „smanjiti-ponovno upotrijebiti-reciklirati“, onima koji se temelje na ekosustavima kao i pristupima integriranog životnog ciklusa, razvojem novih tehnologija i poslovnih modela čiji je cilj ostvarivanje niskougljičnog gospodarstva s učinkovitim iskorištavanjem resursa, kao i da moramo surađivati s dionicima u razmjenu najboljih praksi i stručnog znanja; POZIVA Skupštinu da na 3. zasjedanju promiče te pristupe; POZDRAVLJA namjeru međunarodne stručne skupine za resurse da tijekom 3. zasjedanja Skupštine dâ svoj doprinos procjenom upotrebe globalnih resursa i povezanosti učinkovitosti resursa i smanjenja onečišćenja;

11. SA ZADOVOLJSTVOM IŠČEKUJE da na 3. zasjedanju Skupština usvoji ambicioznu, sažetu i konkretnu ministarsku deklaraciju u kojoj se izražava politička predanost svih država članica UN-a učinkovitim rješenju problema onečišćenja, uključujući prekogranično onečišćenje;

12. ISTIČE potrebu za daljnjim jačanjem i poboljšanjem međunarodne i regionalne suradnje za uspješno rješavanje problema onečišćenja na integriran način, kao i promicanje međusobnih veza i utvrđivanje daljnjih sinergija putem relevantnih tijela UN-a, multilateralnih sporazuma o okolišu i međunarodnih inicijativa; te POZIVA Skupštinu da na 3. zasjedanju Programu Ujedinjenih naroda za okoliš povjeri mandat za uspostavu programa djelovanja za sprečavanje i smanjenje onečišćenja temeljeći se, prema potrebi, na postojećem mehanizmu;

13. POZDRAVLJA inicijativu Programa Ujedinjenih naroda za okoliš da u okviru 3. zasjedanja Skupštine uputi poziv za smislenim dobrovoljnim obećanjima i obvezama kako bi se poduzele mjere za sprečavanje i smanjenje onečišćenja, s obzirom na činjenicu da će takve obveze predstavljati ključan dio ishoda 3. zasjedanja Skupštine te će se njima ojačati njezina usmjerenost na djelovanje; POZDRAVLJA već preuzeta obećanja i obveze; i POZIVA sve države članice UN-a, relevantna tijela UN-a, civilno društvo, akademsku zajednicu i privatni sektor da pokažu svoje globalne ambicije i djelovanje usmjereno na rješenja;

14. POZIVA EU i njegove države članice da prije 3. zasjedanja Skupštine predstave posebne mjere protiv onečišćenja, kako bi se u okviru 3. zasjedanja Skupštine evidentirale odgovarajuće dobrovoljne obveze;

15. ISTIČE važnost obrazovanja, cjeloživotnog učenja i jačanja javne svijesti o izazovima u području okoliša, s ciljem naglašavanja osobne odgovornosti u sprečavanju i smanjenju onečišćenja putem održivih životnih stilova i obrazaca potrošnje; u tom kontekstu POZIVA Program Ujedinjenih naroda za okoliš da pruži smjernice u pogledu informacija o održivosti proizvoda; i NAGLAŠAVA važnost atraktivnog i pristupačnog izvješćivanja šire javnosti o ishodima 3. zasjedanja Skupštine kako bi svaka osoba mogla razumjeti važnost sprečavanja i smanjenja onečišćenja, kao i koristi koje će to donijeti njezinu zdravlju, blagostanju i životnom okolišu, čime se prenosi poruka o ulozi Programa Ujedinjenih naroda za okoliš i Skupštine u vezi sa znatnim pozitivnim promjenama za planet i svakodnevni život ljudi;

16. POZDRAVLJA trajni poziv Opće skupštine UN-a upućen predsjedniku Skupštine UN-a za okoliš u vezi sa sjednicom političkog foruma na visokoj razini o održivom razvoju; ISTIČE doprinos Skupštine u osiguravanju smjernica za politike i utvrđivanju odgovora politika za rješavanje pitanja novih i stalnih izazova u području okoliša u provedbi ciljeva održivog razvoja; NAGLAŠAVA da su sprečavanje i smanjenje onečišćenja potrebni za ostvarenje ciljeva Programa održivog razvoja do 2030.; i POZIVA Skupštinu da na 3. zasjedanju pošalje jasne političke poruke u vezi s detaljnim preispitivanjem ciljeva održivog razvoja br. 6., 7., 11., 12. i 15. u okviru političkog foruma na visokoj razini o održivom razvoju u 2018.”

[1] Dok. 10370/17.

[2] Izvješće „Towards a Pollution-Free Planet” (Prema planetu bez onečišćenja) (2017.), stranica III.

[3] Izvješće „Towards a Pollution-Free Planet” (Prema planetu bez onečišćenja) (2017.), stranica III.

[4] Izvješće „Towards a Pollution-Free Planet” (Prema planetu bez onečišćenja) (2017.), stranica III.

[5] J. R. Jambeck et al., *Plastic waste inputs from land into the ocean* (Science, 13. veljače 2015.).

[6] Kühn, S., et al., *Deleterious Effects of Litter on Marine Life*, in Bergmann, M., et al., *Marine Anthropogenic Litter* (Springer, 2015.).

[7] Izvješće „Towards a Pollution-Free Planet” (Prema planetu bez onečišćenja) (2017.), stranica II.

[8] Konvencija o zaštiti i uporabi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera, Helsinki 1992.

[9] Konvencija o pravu upotrebe međunarodnih vodotokova za neplovidbene svrhe, New York 1997.

[10] Potvrđeno Rezolucijom 71/312 Opće skupštine UN-a 6. srpnja 2017.

[11] UNEA 2/7 „Dobro gospodarenje kemikalijama i otpadom”.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU
Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319
press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press